

Rödeby kyrka

Lunds stift

Kulturhistorisk karaktäristik och bedömning

JONAS BARROS ERIKSSON & MAX LASERNA

2020-10-25

LASERNA
RESTAURERING

Svenska kyrkan
LUNDS STIFT

Rödeby kyrka

Rödeby församling, Karlskrona-Ronneby kontrakt, Lunds stift, Rödeby socken, Östra Rödeby 3:2, Karlskrona kommun, Blekinge län, Blekinge.

Beskrivning och historik

Kyrkomiljön

Rödeby ligger drygt en mil norr om Karlskrona. Kyrkan är placerad mitt i samhället intill den gamla skolan och prästgården. På andra sidan landsvägen ligger dagligvaruhandel och vårdcentral. Ortnamnet nämns första gången i skrift 1182 och skrivs då *Ruchaby*. Redan i början av 1400-talet var emellertid stavningen densamma som idag. 1624 bestod Rödeby av fem gårdar, 43 torp och det fanns 19 kvarnar i byn. Anläggandet av örlogsstaden Karlskrona i slutet av 1600-talet medförde att Rödeby växte i snabb takt och 1691 hade antalet gårdar stigit till 46 stycken.

Socken har en långsmal utsträckning med rika skogslandskap i norr och öppna dalgångar i söder. Historiskt har traktens invånare livnärt sig på boskapskötsel och skogsbruk. I likhet med ett flertal av Blekinges kyrkor ligger Rödeby i nära anslutning till en vattenled. 300 meter öster om kyrkogården slingrar sig Silletorpsån som genom

Flygbild över Rödeby 2014, tagen från öster. Foto: Pär-Martin Hedberg.

historien haft flera olika funktioner och bland annat utgjort en naturlig gräns mellan fastigheter, använts som farled, driftsatt kvarnar, sågverk och stenhuggerier.

1874 drogs järnvägen genom Rödeby och orten fick eget stationshus (idag rivet). Samhället förtätades med privat villabebyggelse under 1900-talets tredje kvartal och samtidigt omdanades centrumkärnan. En kyrka har legat på samma plats sedan tidig medeltid, men människor har verkat på platsen redan under sten- och bronsålder.

Kyrkobyggnaden

1875 revs Rödebys medeltida kyrka. En ny kyrka stod färdig 1877, och var då en av de första kyrkorna i Blekinge att utföras i utpräglad nygotik. För ritningen stod Per Ulrik Stenhammar, arkitekt på Överintendentsämbetet och tidigare lärare vid Konstakademin.

Rödebys medeltida kyrka uppfördes troligen under 1100- eller 1200-tal. Den medeltida kyrkan finns beskriven i mitten av 1600-talet och bestod då av ett rektangulärt långhus med lägre och smalare rakavslutat kor. Murarna utgjordes av vitputsad gråsten och fönster och dörrar var rundbågiga. Intill den södra fasaden uppfördes på 1630-talet ett vapenhus i korsvirke och tegel, vilket emellertid revs 1755 och ersattes av ett nytt i tegel.

Invändigt var den gamla kyrkans murar vitmenade och delvis bemålade med scener, medaljonger och inskrifter. Tak och golv var av trä, det förstnämnda platt med ”enkla ornament och figurer”. Flera av kyrkans äldre inventarier från 1500- och 1600-talen finns beskrivna, så som dopfont, predikstol och bänkar, men är idag försvunna. Andra äldre objekt finns emellertid bevarade, däribland altarpuppen och en brudbänk.

”Rödeby kyrka, kanske den äldsta, men säkert den skröpligaste i Blekinge är snart gammal nog och kommer innan kort att som fyllning uppslukas af en ny och tidsenlig”. Detta gick att läsa i Blekinge Läns Tidning 1875. Två år senare kunde den växande församlingen inviga sin nya rymliga kyrka med plats för 740 personer. Ansvarig byggmästare var Nils Peter Carlstedt från Kristianstad.

Den nya kyrkan fick planen av ett latinskt kors med murar av gråsten med spritputsade och vitkalkade fasader. Sadeltaken avtäcktes med skiffer. Interiört slätputsades väggarna och triumfbågen försågs med textbandet ”Nåd och sanning är kommen genom Jesus Kristus Joh. 1:17”. Golv och innertak av trä och stora delar av inredningen var av ”modern snickerivara i ekmålad furu”. 1878 tillkom orgeln och en materialbod. Först 1889 förses kyrkan med uppvärmning i form av järnkaminer.

Kyrkan genomgår sin första större restaurering 1927 under ledning av arkitekt Melchior Wernstedt. Korgolvet utvidgas och altaret från den gamla kyrkan placeras

i koret efter att ha varit deponerat på Blekinge museum. Taket kläs med vitmålad kryssfäner och bänkarna målas i blågrön kulör. Under koret anläggs ett pannrum och järnkaminerna avlägsnas. 1936 installeras elektricitet.

1954 genomförs en interiör ombyggnad under ledning av arkitekt Sigge Ullén. Bänkinredning avlägsnas för att göra plats åt kapprum, inventarienkammare och läktartrappa i en ny läktarpassage. Vid samma tillfälle sänks orgelläktaren och delar av läktarbarriären byggs om.

Vid en restaurering 1976–1977 byggs delar av läktarpassagens utrymmen om efter ritningar av arkitekt Jörgen Egmoose, Växjö. Bland annat installeras en tillgänglighetsanpassad WC. 1986 förses absidfönstren med glasmålningar av konstnären Per Andersson tillverkade av N.P. Ringström.

Kyrkorummet fotograferat från orgelläktaren 1913. Foto: ATA.

2011 leder arkitekt Krister Wall en interiör restaurering där golv läggs om och bänkarna målas i kulörer inspirerade av läktarens 1950-talsfärgsättning. Altare, altarring och dopfunt av smide nyttillverkas för koret och delar av norra korsarmens bänkar ersätts av lösa stolar framför den äldre altarordningen. 2013 genomförs en takrenovering där skiffern på långhusets södra takfall och delar av korsarmen ersätts av spanskt skiffer som är mörkare och slätare än det ursprungliga glavaskiffret. Vid en renovering av tornet 2016 förses spiran med samma skiffertyp. 2015 tillkommer nytt textilskåp och glasmonterskåp för inventarier. Efter problem med att färg under sommarmånaderna smiter från den 2011 ommålade bänkinredningen målas bänkarna 2016 om på nytt. Problemen kvarstår varför bänkarna 2018 lackas med sidenmatt alkydlack. En ljuskrona från 1877 som förvarats i tornrummet restaureras 2019 och hängs upp i vapenhuset.

Exteriör

Kyrkans planform utgörs av västtorn, korsformat långhus samt kor med tresidig absid i öst och rektangulär sakristia i norr. Murarna är huvudsakligen uppförda av gråsten och vilar på en sockel av skråkantad och krysshämrad granit. Fasaderna är spritputsade och vitkalkade medan omfattningar kring muröppningar, kontreforter och gesimser är slätputsade. Samtliga takfall inklusive tornspiran är avtäckta med

skiffer och plåtarbeten är utförda i koppar. Runt kyrkan löper en slät profilerad takfotsgesims som utmed absiden samt på de båda korsarmarnas gavlar nedtill dekorerats med en spetsbågefris. Frisen återfinns även på kontreforterna frånsett de intill tornets norra och södra hörn. Kyrkans fönster är till största del spetsbågiga med brunmålade träbågar och kopparbeslagna solbänkar. Långhus och kor har parställda större fönsteröppningar medan öppningarna på korsarmarnas gavlar och den tresidiga absiden är högsmla. Sakristians två fönster i norr är något mindre än långhusets och korets.

Huvudentrén i väster utgörs av en spetsbågig portal inramad av ett gavelmotiv som bärs upp av smala kolonner. Tympanonfältet pryds av årtal 1877 och dess profilerade listverk avtäckts med kopparplåt och kröns av ett ringkors. En trappa av granit leder tillsammans med handledare av svartmålat smidesjärn upp till porten som utgörs av en brunmålad pardörr med spetsbåigt överljus. Tornets norra och södra hörn markeras av snedställda och slätputsade kontreforter. Åt norr och söder finns små parställda rektangulära fönster vid tornets första våningsplan medan andra tornvåningen har djupt indragna rundfönster i norr, söder och väster. Klockvåningen har två spetsbågiga ljudöppningar i varje väderstreck med ljudluckor av liggande brunmålad träpanel. Torntaket har en firsidig anslutning till tornet som övergår till spirans oktagonala resning krönt av ett ringkors av koppar. Spiran har takkupor med sadeltak krönta av smidesdekorationer och brunmålade träluckor åt samtliga väderstreck.

Rödeby kyrka fotograferad från sydöst.

I båda korsarmarnas västfasader återfinns en liknande pardörr som den i huvudentrén men med överljus i form av fyrpass. I anslutning till den norra dörren leder en tillgänglighetsramp kantad av smidesräcken. Korsarmarnas gavelrösten är dekorerade med slätputsade fyrpass och kröns av ringkors av samma typ som det på tornspiran.

I absidens östfasad leder en rödmålad trädörr ned till pannrummet och i samma väderstreck har sakristian en prästingång, även här med rödmålad trädörr. Sakristians gavelröste i norr är gestaltat snarlikt korsarmarnas gavlar.

Interiör

Vapenhuset nås via västentrén och har vitputsade väggar och tak samt golv av kalksten, i huvudsak bestående av äldre gravhällar. Mot den norra muren står ytterligare en gravhäll uppställd. Två gråmålade spegeldörrar leder vidare till läktarpassagen. Golvet är här belagt med brädgolv och väggarna är panelade och gråmålade. Taket är klätt med vävtapet. Rummen under läktaren rymmer förberedelserum, WC, kapprum, förråd samt en kombinerad torn- och läktartrappa. En panelklädd pardörr leder in till långhuset.

Kyrkorummets golv utgörs av ett såpskurat brädgolv och väggarna är putsade och avfärgade i vitt. Den öppna bänkinredningen är uppdelad i fyra kvarter. Längs de norra och södra långhusmurarna finns även enkelbänkar placerade. Taket har formen av ett tredingstak med profilerad gesims med underliggande spetsbågig fris i mötet med väggarna. De synliga och delvis genombrutna takstolarna kragar ut nertill och bärs upp av profilerade konsoler. Konsolerna förbinds med en vulstformad list som löper vidare över anslutande fönsterpar. Lister, gesimser och andra element som kopplar till taket är huvudsakligen målade i grå kulör. Även takstolarna är gråmålade med rödmålade fasningar. Taket är klätt med kryssfäner målade i bruten vit kulör med ramverk i ljusgrått.

I korsarmarnas västra murar finns portar försedda med vindfång av trä. Mot den östra väggen i den norra korsarmen finns den medeltida kyrkans altare och altaruppsats samt den nygotiska dopfunten i trä.

Koret är fullbrett och ligger två trappsteg högre än långhuset. I söder finns en ramp i brädgolvet med svart smidesräcke. Den södra muren har upptag för två fönsternischer med murade och inåt sluttande fönsterbräder. Den spetsbågiga tribunbågen delar av den tresidiga absiden från koret. Absiden har ett förgyllt kassetterat tak och tre polykroma glasmålningar av Per Andersson med bibliska motiv. I korets norra mur leder en gråmålad trädörr i spetsbågig nisch in till sakristian. Spetsbågens tympanonfält bär inskriptionen ”Nåden och sanningen hava kommit genom Jesus Kristus Joh 1:17”. Sakristian har brädgolv, putsade vitkalkade väggar och ett bräddtak målat i grågrön kulör. I den norra muren finns två fönster och i öst en gråmålad trädörr.

Kyrkorummet fotograferat från läktaren i väster.

I långhusets västra del återfinns den fullbreda orgelläktaren som bärs upp av fyra kolonner med tärningskapital. Underbyggnaden är täckt av gråmålad träpanel. Läktarbarriären har utskjutande mittparti och är utformat med genombrutna fyrpass samt profilerad överliggare med svartmålat smidesräcke. Samtliga snickerier är gråmålade med förgyllda detaljer. Via en trappa bakom orgeln nås tornets övre våningar. Torngolven utgörs av obehandlat trä och väggarna är putsade utan avfärgning.

Inredning och inventarier

Det rektangulära *altaret* med genombruten och geometrisk uppbyggnad av smide och altarskiva av rökfärgat glas är ritat av arkitekt Krister Wall. Det tillverkades 2011 av Magnus Nilsson i Hanaskog och ersatte då det ursprungliga altaret av fernissad ek som tillsammans med altarpupsats och den äldre dopfunten flyttades till den norra korsarmen.

En tresidig genombruten *altarring* av svart smide med snedställda sidopartier är placerad framför altaret. Altarringen har en överliggare klädd med gul ylleväv och förgyllda fyrpass skapar en parallell till läktarbarriärens genombrutna dekor. Liksom altaret tillkom altarringen 2011 och ersatte då en i femsidig dito utförd i trä med anslutning mot korväggen. Den äldre altarringen är idag magasinerad.

Den fullbreda orgelläktaren i väster.

Altaruppsatsen från den medeltida kyrkan är placerad mot östväggen i den norra korsarmen och tillverkades av bildhuggaren Åke Truedsson 1673. Uppsatsen är rikt skuren och polykromt bemålad med förgyllda detaljer. Bemålningen är tillkommen i två omgångar, dels 1680, dels 1784. Mittpartiet med en bemålad trärelief föreställande nattvarden flankeras av spiralvridna kolonner och fristående Kristusstatyer. Altartavlan kröns av putti, Kristus på korset samt den återuppståndne Kristus.

Predikstolen är samtida med kyrkan och består av en sexkantig korg vars postament är format som en rund arkad med spiralvridna kolonner. Förgyllda kors med strålgång pryder de spetsbågiga sidopartierna. En rödmålad bladfris löper under den profilerade överliggaren och snickerierna är i övrigt målade i grått. Längs norra korväggen leder en trappa med sluten barriär upp till korgen. Barriären smyckas av klöverbågade fält i ljust rött. Ovan predikstolen hänger en baldakin ritad av Sigge Ullén och tillverkad 1953 som i stil, form och färgsättning ansluter till korgen. Baldakinen kröns av en förgylld korsglob och ned från det blå taket hänger en skuren och förgylld träduva av konstnären Nils O. Sandberg.

Kyrkans *dopfont* med dopskål tillverkades 2011. Ställningen är utförd av svart smidesjärn med skiva och skål av glas, den senare tillverkad av Malin Mena vid hyttan Glasornet i Nättraby. En med kyrkan samtida nygotisk dopfont med skuren och genombruten masverksdekor står idag bredvid det äldre altaret och altaruppsatsen i den norra

korsarmen. Dopfunten är tillverkad av trä som bemålats i blågrön kulör med förgyllda detaljer och har en dopskål svarvad ur en äldre golvplan-ka från kyrkan av Lars Pettersson i Rödeby 2011.

Bänkinredningen är indelad i öppna kvarter, fyra i långhuset och ett i vardera korsarm. Bänkarnas profilerade socklar och överliggare är målade i mörkgrå kulör medan ryggbrickorna går i gula nyanser. Gavlarna är uppbyggda av ett rödmålat ramverk med två rektangulära ljusgrå fyllningar samt en kraftig profil med rundade och spetsiga formationer i samma kulör. Bänkskärmarna utgörs av röda ramverk med ljusgrå spetsbågiga speglar.

Den ursprungliga *orgeln* med 16 stämmor från 1878 av orgelbyggaren Andreas Åberg, Karlskrona, kom att byggas om både 1909 och 1927 innan den 1954 utökades till 24 stämmor av den danska firman Marcussen och Søn i Åbenrå. Pedalverket placerades i två flankerande torn varefter orgeln flyttades närmare västväggen. Den nygotiska orgelfasaden som ritades av Ludvig Hawerman är samtida med orgeln och består av ett mittparti och två lägre sidopartier som flankeras av tureller. Orgelfasaden är rikligt dekorerad med nygotiska ornament så som spets- och klöverbågar, fialer, krabbor, torn, bladverk och masverk. Samtliga snickerier är gråmålade med förgyllda detaljer (ursprungligen ekådrade). I den södra korsarmen finns en gråmålad kororgel införskaffad 1991, byggd av Grönlunds Orgelbyggeri i Gammelstad.

Kyrkans äldre altarpupp från 1673.

Den nygotiska dopfunten från kyrkans uppförande.

I tornet hänger två *kyrkklockor*, en större och en mindre. Båda är gjutna 1944 av M. & E. Ohlsson i Ystad.

En brudbänk från mitten av 1600-talet, numera deponerad på Blekinge museum, hör till den äldre kyrkans inredning och tros vara Blekinges enda bevarade. Brudbänken är utförd i trä med skulpterade detaljer av änglahuvud, hjärta och händer.

Kyrkogård

Relativt få uppgifter finns om Rödeby kyrkas gamla kyrkogård bortsett från att den på 1600-talet omgärdades av en gråstensmur med tre ingångar. På en karta från 1852 syns en inhägnad rektangulär kyrkogård där kyrkobyggnaden ligger i den norra delen. I linje med kyrkans västfasad ansluter en väg eller gång till inhägnaden och vad som skulle kunna vara en stiglucka eller grind är markerad på kartan. Nordväst om kyrkan står en klockstapel som är omnämnd första gången 1635. Någon trädkrans verkar ännu inte ha planterats, trots en kunglig förordning om detta redan 1805. En skiss föreställande den medeltida kyrkan, sannolikt utförd under 1800-talets andra hälft, visar sporadiska kors och asymmetriska gånger söder om byggnaden.

Vid uppförandet av Rödeby nya kyrka 1875–1877 kom kyrkogården att utvidgas både väster- och söderut. En kallmurad gråstensmur tillkommer i öster, väster och söder. Sannolikt planteras trädkransen av lönn mot slutet av seklet. Ett fotografi från 1913 visar att gravvårdarna då ännu till stor del bestod av kors, varav flera fortfarande var tillverkade av trä. Gräset var på sina platser högväxt, medan lågklippta häckar omgärdar några av gravarna. Med tiden kom anläggningen alltmer att präglas av symmetri med grusade gånger och uppordning av gravarnas placering i rader. På 1940-talet utökas kyrkogården norrut och en mur snarlik den befintliga tillkommer, liksom en trädkrans av lind. Den senaste större utvidgningen sker på 1980-talet när kyrkogården expanderar åt öster. I denna del ligger den 1984 anlagda minneslunden samt askgravlunden, invigd 2006.

Mellan två kvaderhuggna granitstolpar i den västra muren återfinns en svart pargrind av svartmålat järn från tiden för kyrkans uppförande. Två grindar i lika utförande är placerade dels i söder, dels i nordväst. Från västgrinden leder en gång med sjöstensplattor fram till kyrkans huvudentré för att vika av runt tornets norra hörn och genom en tillgänglighetsramp ansluta till den norra korsarmens port. Gångar belagda med krossgrus och sand omgärdar kyrkan, kyrkogårdens lågklippta gräsbevuxna kvarter samt utmed trädkransen av lönn och lind. På den under 1980-talet anlagda delen är gångarna av asfalt. Kyrkogårdens kvarter består i huvudsak av kortklippt gräs. Solitära träd förekommer i form av bland annat björk, rönn och katsura. 1940-talets utvidgning omgärdas av en häck av oxel och i öster återfinns bland annat oxbär, liguster och idegran.

Byggnader på kyrkogården

Nordost om kyrkan finns en materialbod uppförd 1878 samt ett rektangulärt kapell från 1957. Materialboden har närmast kvadratisk planform med pustade och vitkalkade murar samt låg putsad sockel. Spetsbågiga spröjsade fönster och en pardörr av trä är målade i brun kulör. Tälttakets är avtäckt med kopparplåt. Kapellet är ritat av arkitekt Sigge Ullén och har även det vitputsade fasader och kopparavtäckt sadeltak. I kontrast till kyrka och materialbod har kapellet en utpräglad modernistisk arkitektur med rektangulära fönster med högsmal spröjsning. Dörrar och fönster är målade i röd kulör och längs den västra gaveln står ett enkelt utformat skärmtak på fyra pelare. Gavelspetsen pryds av ett kors och de väggfasta armatureerna är tidstypiska och samtida med byggnaden. Gravkapellet genomgick under 2019–20 en omfattande interiör och exteriör restaurering som bland annat omfattade omputsning av invändiga väggar, nytt innertak, omläggning av takets kopparplåt samt nytt avvattningssystem. Intill materialbod och kapell har äldre kopparavtäckta gravvårdar och hällar arrangerats.

Kapellet från 1957.

Kulturhistorisk karaktärisering för Rödeby kyrkoanläggning

Rödeby kyrka ligger drygt en mil norr om Karlskrona. Arkeologiska fynd i socknen från sten- och bronsåldern visar att människor levde och verkat här i tusentals år. Stenkyrkan som tros ha uppförts i Rödeby på 1200-talet visar på en kyrklig kontinuitet i socknen i åtminstone 800 år. Dagens kyrka är placerad mitt i samhället intill den gamla skolan och prästgården och utgör en viktig symbol för orten.

Rödeby kyrka uppfördes 1875–1877 och var en av de första kyrkorna i Blekinge som utfördes i utpräglad nygotik. För ritningen stod Per Ulrik Stenhammar, arkitekt på Överintendentsämbetet och tidigare lärare vid Konstakademin. Kyrkan utformades efter 1870-talets arkitektoniska ideal med spetsbågiga muröppningar och skifferavtäckta tak. Fasadernas gestaltning med slätputsade hörnlisener och friser mot de spritputsade murytorna är typisk för stilen och bidrar till det arkitektoniska uttrycket. Taken och tornet är ännu belagda med skiffer vilket är relativt sällsynt och i hög grad präglar exteriören.

Även interiört dominerar ännu det nygotiska uttrycket även om de förändringar som genomförts under 1900- och 2000-talen också utgör delar i upplevelsen av kyrkorummet. Takets listverk och takstolarnas karaktäristiska form bidrar tillsammans med de bevarade bänkkvarteren, orgelfasaden, predikstolen och den äldre dopfunten till ett särpräglat nygotiskt uttryck. Den öppna takstolen och exteriörens skiffertak visar på engelska stilinfluenser vilket annars sällan kom till uttryck inom den svenska nygotiken, som istället dominerades av den franskinspirerade stilriktningen. Bland senare restaureringar märks i synnerhet 1920-talets inklädnad av takets pärlspont, den ändrade färgsättningen, läktarunderbyggnaden och inte minst den senaste restaureringen 2011 då koret omgestaltades och bänkinredningens färgsättning justerades.

Bland kyrkans inventarier utmärker sig den äldre altarpopsatsen från 1673, utförd av Åke Truedsson från Karlshamn. Truedsson hör till Blekinges skickligaste bildhuggare under 1600-talet och altarpopsatsen har höga konst- och kulturhistoriska värden.

Kyrkogård bevarar ännu medeltida delar i form av utbredningen åt söder med gravlägen i öst-västlig riktning, men präglas främst av 1800- och 1900-tal. En del gravar är ännu grusade med häck- eller stenomgärdningar även om huvuddelen är gräsbevuxna. Gravvårdarna härrör främst från 1800- och 1900-talen och är av varierande höjd och utformning. Ett antal tujor växer sedan 1900-talets början strax söder om kyrkan och bidrar tillsammans med mittgångens lönnallé väsentligt till kyrkogårdens karaktär.

1940-talets utvidgning åt norr omgärdas av en mur och en trädkrans av lind. Området är disponerat i fyra rektangulära kvarter åtskilda av grusade gångar med

låga gravvårdar placerade rygg mot rygg enligt modernismens mönster. Den stora utvidgningen på 1980-talet österut karaktäriseras av gräsbevuxna gravar disponerade mot rygghäckar samt av de båda alléerna av uppstammade pyramidaltar som kantar de norra och sydvästliga gångarna.

Materialboden från 1878 och kapellet från 1957 har båda betydande kulturhistoriska värden. Materialboden har med sina spetsbågar och sitt tälttak en tydlig samhörighet med kyrkans arkitektur. Att en funktionsbyggnad som denna har lyckats undgå större förändringar trots moderna tiders krav är relativt ovanligt. Sigge Ulléns gravkapell är ett typiskt exempel på en modernistisk stilriktning som anpassats för att samspela med den befintliga äldre bebyggelsen. Liksom materialboden är kapellet välbevarat och har betydande arkitektoniska värden.

Att tänka på vid förvaltningen av kyrkoanläggningen

- Rödeby kyrka utgör ett välbevarat exempel på nygotisk kyrkoarkitektur där särskilt takbeläggningen av skiffer utmärker sig. Interiören präglas av den nygotiska 1800-talsgestaltningen men även senare årsringar utgör viktiga delar i kyrkorummets karaktär som bör värnas vid framtida renoveringar.
- Samma varsamhet som vid förändringar av kyrkan bör iaktas i fråga om materialbod och kapell. Även mindre ingrepp kan skada byggnadernas värden.

Skydd m.m.

Kyrkan och kyrkogården skyddas som kyrkligt kulturminne enligt 4 kap. kulturmiljölagen.

Källor och litteratur

Anderson, William, *Kyrkor i Medelsta härad*, Svenska bokhandelscentralen, Stockholm, 1932.

Cinthio, Erik (red.), *Kyrkobyggnader 1760-1860 D. 1 Skåne och Blekinge*, Almqvist & Wiksell International, Stockholm, 1989.

Kjellqvist, J.P. i Blekinge Läns Tidning nr. 39, 1875-04-01 <https://tidningar.kb.se/4112686/1875-04-01/edition/161257/part/1/page/2/?q=%22r%C3%B6deby%20kyrka%22&sort=asc&page=1> (hämtad 2020-06-08).

Länsstyrelsen i Blekinge, *Kunskapsöversikt för kulturmiljö och vattenförvaltning Silletorpsån KARO 80/81*, 2014.

Riksantikvarieämbetet. Bebyggelseregistret: <http://www.bebyggelseregistret.raa.se/bbr2/byggnad/visaHistorik.raa?byggnadId=21400000441438&page=historik> (hämtad 2020-06-08).

Riksantikvarieämbetet. Fornsök: <https://app.raa.se/open/fornsok/> (hämtad 2020-06-08).

Sandberg, Monica, *Vård- och underhållsplan Rödeby kyrkogård*, Landskapsgruppen Öresund AB, 2016.

Stolle, Linnéa, *Vård- och underhållsplan för Rödeby kyrka*, Ankdammen konsult AB, 2017.

Tuulse, Armin (red.), *Sveriges kyrkor: konsthistoriskt inventarium*. Blekinge. Bd 5, En konsthistorisk översikt samt generalregister., Stockholm, 1961.

Ullén, Marian, Franzén, Kristina, Lindblad, Jakob & Sjöström, Ingrid, *Blekinge. Landskapets kyrkor*, Riksantikvarieämbetet, 2002.

Övriga uppgifter

Inventeringsdatum: 2020-05-26

Medverkande vid fältinventeringen: Jonas Barros Eriksson, Max Laserna, Henrik Nilsson,

Kulturrehistorisk karaktäristik och rekommendationer: Jonas Barros Eriksson, Max Laserna

Foto (där inget annat anges): Max Laserna, Henrik Nilsson, Jonas Barros Eriksson

Kvalitetsgranskning: Henrik Nilsson

Färdigställd: 2021-10-25